

Závery z I. ročníka medzinárodnej konferencie SEA/EIA 2010,
Donovaly 25. – 26.5. 2010

V dňoch 25. a 26. mája 2010 sa na Donovaloch konal **I. ročník konferencie s medzinárodnou účasťou SEA/EIA 2010**, ktorú organizovala Slovenská agentúra životného prostredia v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR, Katedrou krajinnej ekológie PRiF UK v Bratislave a Ústavom záhradnej a krajinnej architektúry FA STU v Bratislave.

Odbornými garantmi konferencie boli:

- Mgr. Daniela Žišková, MŽP SR,
- Ing. Zuzana Lieskovská, SAŽP Banská Bystrica,
- prof. RNDr. Mária Kozová, CSc., PriF UK Bratislava,
- doc. RMDr. Katarína Pavličková, CSc., PriF UK Bratislava,
- doc. RNDr. Ingrid Belčáková, PhD., FA STU Bratislava.

Konferencie sa zúčastnilo 144 domácich a zahraničných účastníkov z radov všetkých účastníkov procesu SEA/EIA, odborníkov, pedagógov a vedeckých pracovníkov z vysokých škôl a akadémií, študentov vysokých škôl a mladých vedeckých pracovníkov, záujemcov z radov verejnosti a mimovládnych organizácií. A v neposlednej rade aj 2 zástupcov Environment DG Európskej komisie.

Konferencia vytvorila priestor pre prezentáciu najnovších poznatkov a skúseností v rámci procesu SEA/EIA na Slovensku a v okolitých krajinách EÚ a poskytla priestor pre odbornú diskusiu účastníkov konferencie prostredníctvom príspevkov rozdelených do 4 tematických blokov:

- Problematika SEA/EIA vo vzťahu k národnej a európskej legislatíve.
- Skúsenosti účastníkov s procesom EIA.
- Strategické posudzovanie vplyvov na životné prostredie.
- Postupy, metódy, metodiky hodnotenia vplyvov na životné prostredie.

Na základe jednotlivých prednesených príspevkov na konferencii, záverov z diskusie, ako aj návrhov odporúčení účastníkov uvedených v dotazníkoch z konferencie boli vypracované garantmi konferencie nasledujúce odporúčania na zdokonalenie procesu SEA/EIA na Slovensku rozdelené do 3 oblastí:

I. Oblasť problematiky posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni Európskej únie

- podporiť aktívny prístup SR k novelizácii smerníc EÚ s cieľom dosiahnuť jasnejšie a jednoduchšie mechanizmy členských krajín pri transpozícii smerníc EÚ do národnej legislatívy,
- zlepšiť a zefektívniť komunikáciu vo veci harmonizácie národného práva a práva EÚ.

II. Oblasť zmien národných právnych predpisov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie

- prehodnotiť právne predpisy posudzovania vplyvov na životné prostredie v SR vypracovaním nového zákona, nie ďalšou novelou,
- v rámci procesu spracovania nových právnych predpisov (zákon, vyhláška) menovať odbornú pracovnú skupinu z odborníkov príslušných orgánov štátnej správy,

odborných organizácií, z akademickej pôdy, samosprávy, spracovateľov dokumentácie, MVO a dotknutých orgánov,

- vytvoriť širokú odbornú diskusiu napr. na www.enviroportal.sk k návrhom nových právnych predpisov,
- pri novelizácii právnych predpisov prediskutovať a zvážiť akceptáciu nasledovných návrhov:

a) Príloha č. 8 zákona

- Aktualizovať prílohu č. 8 – prehodnotiť prahové hodnoty, ako aj odbornejšie zaradiť určité činnosti ako spolu súvisia resp. podľa vplyvov.
- Znížiť počty činností podliehajúcich pod zisťovacie konanie.
- Vypracovať limity pre umiestnenie fotovoltických článkov.

b) Verejnosť

- Na základe zhodnotenia doterajších skúseností so zapojením verejnosti do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie navrhnúť do novelizácie predpisov formy participácie s cieľom zefektívniť spoluprácu s verejnosťou a zjednodušiť mechanizmy zapojenia verejnosti v celom procese

c) Vzťah EIA, SEA a následných konaní vrátane povoľovania činností a schvaľovania strategických dokumentov a následnej poprojektovej analýzy

- Racionalizovať proces SEA týkajúci sa ÚPD, snažiť sa vstúpiť do ÚPD už v etape zadania no najneskôr v štádiu konceptu riešenia, kde by posudzovanie vplyvov na ŽP (vplyvy, dopady, opatrenia) ovplyvnilo výber optimálneho variantu, resp. návrh najlepšieho riešenia
- Zvýšiť mieru akceptácie záverov hodnotenia a to: v prípade, ak orgán povolí činnosť vo variante odporúčanom v procese posudzovania, mal by povinne určiť (predpísať), ktoré z navrhovaných opatrení, vrátane monitorovania vplyvov, je nevyhnutné realizovať a zabezpečiť
- Vypracovať postupy pre striktné uplatňovanie kontrolných mechanizmov v procese posudzovania vplyvov na ŽP
- Dosiahnuť „vymožiteľnosť“ povinností vykonávať monitoring vplyvov pred, počas a po výstavbe

e) Odborne spôsobilé osoby

- Spracovanie dokumentácie umožniť len odborne spôsobilým osobám
- Prehodnotiť otázku zabezpečenia nezávislosti posudkárov tak, aby ich neplatil priamo investor
- Zaviesť do zákona inštitút odborne spôsobilej osoby, ktorá by mala činnosti týkajúce sa EIA, SEA v mene obce vykonávať. Podobným spôsobom je riešený proces obstarávania územných plánov (§ 2a stavebného zákona)
- Potreba odbornej spôsobilosti pre hodnotenie vizuálnych vplyvov zámerov
- Potreba odbornej spôsobilosti pre ochranu prírody a krajiny

f) Ďalšie návrhy

- Požiadavky zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zákona o ochrane prírody a krajiny premietnuť v požadovanom rozsahu aj do stavebného zákona, zákona o lesoch, zákona o vodách a ďalších relevantných právnych predpisov

III. Oblasť implementácie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v podmienkach SR

a) Metodické príručky a metodické usmernenia

- Prehodnotiť aktuálne metodické príručky vo väzbe na vývoj nových metód a metodických postupov ako aj získaných praktických skúseností z procesu EIA/SEA u nás a v zahraničí (najmä vo Veľkej Británii, Holandsku, Švédsku, Nemecku, Rakúsku a v Českej republike)
- Vypracovať metodické príručky, resp. postupy a usmernenia pre okruhy problémov, ktoré zatiaľ neboli riešené (napr. analýzy rizík, usmernenia k problematike primeraných alternatív a spôsobu ich výberu a k monitoringu účinkov zámerov a opatrení strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, usmernenia k hodnoteniu kumulatívnych a synergických účinkov)
- Pri vypracovávaní metodických príručiek využívať pružné pracovné tímy vytvorené zo zástupcov štátnej správy, samosprávy, akademickej sféry, odborných inštitúcií a MVO.
- Vypracovať aktualizáciu kritérií a metodických usmernení na hodnotenie kvality dokumentácie EIA a SEA a na hodnotenie efektívnosti procesov EIA a SEA.
- Pri tvorbe a revízii metodických usmernení zapojiť široký okruh odborníkov z odborných organizácií, z akademickej pôdy a spracovateľov dokumentácie.

b) Kvalita dokumentácie

- Na základe vypracovaných kritérií a metodických usmernení na hodnotenie kvality dokumentácie a procesov EIA a SEA pravidelne (napr. v intervale 2-3 rokov) realizovať hodnotenie kvality dokumentácie EIA a SEA a hodnotenie efektívnosti procesov EIA a SEA
- Prijatť opatrenia na zvýšenie kvality dokumentácie pre hodnotenie a posudzovanie vplyvov na životné prostredie

c) Vzdelávanie účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie

- Zabezpečiť pravidelné vzdelávanie pre pracovníkov orgánov štátnej správy, samosprávy, spracovateľov dokumentácií ako aj ďalšie subjekty zapojené do procesu posudzovania vplyvov

d) Zabezpečenie informovanosti účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie

- Pokračovať v dobudovávaní a prevádzke Informačného systému SEA/EIA
- Vydávať Spravodajcu SEA/EIA okrem internetovej verzii aj v tlačenej podobe

e) Personálne zabezpečenie výkonu štátnej správy v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie

- Spracovať analýzu personálneho zabezpečenia a na základe jej záverov spracovať návrh na posilnenie personálneho obsadenia orgánov štátnej správy v oblasti SEA/EIA.